

RESSENYES

OLIVA, Marc; MARTÍN-DÍAZ, Jordi; BARRIOCANAL, Carles; LÓPEZ-MORENO, Juan Ignacio i BONSONS, Josep (eds.) (2024)

Cambio global: Crisis ecosocial y perspectivas futuras

Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, col·lecció Canvi Global, 527 p.

ISBN 978-84-1050-031-0

Aquest llibre, editat per un ampli conjunt de geògrafs vinculats a la Universitat de Barcelona i a l'Institut Pirinenc d'Ecologia, aborda d'una manera actualitzada i compromesa una temàtica clau i de gran complexitat: el canvi global. A més, compta amb la participació d'un nombrós grup de científics procedents dels àmbits de la geografia i les ciències biològiques i ambientals, així com de l'economia ecològica. L'obra adopta un enfocament interdisciplinari que combina tant els aspectes físics i socioambientals del canvi global com les connexions que estableix amb el sistema socioeconòmic actual des d'una perspectiva crítica.

Aquest tipus d'obres de síntesi tenen un gran valor, ja que permeten disposar d'una visió global i integrada, sovint absent en la producció científica actual, cada cop més centrada en aportacions parcials i fragmentàries, com ara els articles especialitzats. Cal destacar l'esforç que suposa coordinar i fer realitat una publicació d'aquestes característiques, un esforç sovint poc reconegut dins els criteris d'avaluació de la recerca, la docència i la divulgació. Aquest fet contribueix, sens dubte, a facilitar la disminució d'obres

de síntesi com aquesta, malgrat la seva indubtable aportació al coneixement i a la reflexió col·lectiva.

El llibre s'estructura en cinc grans blocs: «Introducció al canvi global», «Canvis en el sistema de la Terra», «Dinàmica socioecològica en un món canviant», «La geografia del canvi global» i «Estratègies futures enfront del canvi global».

El primer bloc, de caràcter introductori, presenta l'evolució del concepte de canvi global en relació amb la variabilitat climàtica i ambiental, a més del sorgiment del concepte d'antropocè. El segon bloc analitza els principals impactes del canvi global en les diferents components i dimensions físiques del planeta: atmosfera, hidrosfera, biosfera, litosfera i criosfera. El tercer bloc se centra en la dimensió antropològica i la seva interacció amb el medi ambient: la urbanització, els canvis d'usos del sòl, la degradació ambiental, l'exhauriment de recursos minerals, l'increment dels riscos naturals i l'impacte sobre la salut planetària i humana. El quart bloc ofereix una aproximació geogràfica al canvi global, amb una visió sintètica de la distribució latitudinal de les

modificacions socioambientals i els efectes que exerceixen sobre les grans regions planetàries: polars, boreals i subàrtiques, temperades, intertropicals i subtropicals, així com les àrees de muntanya. Finalment, el cinquè bloc es focalitza en la manera com es poden afrontar els reptes presents i futurs del canvi global, amb especial atenció als escenaris climàtics, les alternatives com ara el decreixement, les estratègies d'adaptació i mitigació i el paper fonamental de l'educació. A més, posa l'accent en els reptes més urgents a curt i a mitjà terminis.

Amb aquesta estructura, el llibre aborda el canvi global amb una clara vocació transversal i interdisciplinària, imprescindible davant l'abast del fenomen. La seva vocació sintètica i pedagògica es veu reforçada per una gran quantitat de material gràfic que en facilita la comprensió: taules, gràfics i cartografia molt ben seleccionats. Tot i això, la densitat informativa pot suposar un repte per a lectors no iniciats en la matèria, fet que el converteix en una obra especialment adreçada a estudiants universitaris i a la comunitat acadèmica.

Entre les principals aportacions, cal destacar l'èxit amb què posa en relleu la profunda connexió entre la crisi socioecològica i el sistema socioeconòmic vigent de base capitalista, una realitat que ens aboca a un atzucac si no s'afronta un canvi de model profund, on el decreixement i una transformació cultural radical

esdevenen imprescindibles per afavorir la reconexió entre humans i natura tot respectant els límits planetaris i ressituant-nos dins uns marges de seguretat.

És un llibre que hauria de formar part de totes les biblioteques públiques del país, per tal de posar-lo a l'abast d'estudiants, professorat, persones investigadores i gent interessada en el canvi global, el gran repte col·lectiu que tenim al davant com a espècie. Una obra especialment útil en àmbits educatius, acadèmics o de divulgació ambiental. Només mitjançant treballs que permetin comprendre en profunditat la complexitat del canvi global i els múltiples vessants que presenta podrem afrontar-lo amb possibilitats d'èxit i amb la imprescindible implicació social.

És de justícia agrair als editors i als autors la magnífica contribució que representa aquest volum. Una eina valuosa per repensar els reptes generals des d'una mirada sistèmica i transformadora, que no amaga els riscos, però que alhora incorpora una visió esperançadora al voltant del canvi global, si som capaços d'entomar les modificacions imprescindibles per afrontar-lo.

Josep Vila Subirós

Universitat de Girona

josep.vila@udg.es

<https://doi.org/10.5565/rev/dag.1446>

© de l'autor